

Arbeidsmarktflits

De ene crisis is de andere niet. Kantelmoment in de Vlaamse werkloosheid snel bereikt!

15 December 2010

Alles wijst er op dat het dieptepunt van de arbeidsmarktcrisis achter ons ligt en dat we op een punt van herstel gekomen zijn. Na ongeveer twee jaar van voortdurende toename, bereikte de globale Vlaamse werkloosheid in september 2010 opnieuw een kantelmoment. Voor het eerst sinds twee jaar werd een daling van het aantal niet-werkende werkzoekenden (nwwz) geregistreerd (-1,1% op jaarbasis). In oktober (-1,6%) en vooral november (-4,2%) werd deze daling verder gezet. Goed nieuws dus, al mogen we niet uit het oog verliezen dat de achterstand ten aanzien van het historisch lage werkloosheidsniveau dat de crisis voorafging nog groot is. In november 2010 telde de VDAB 195 800 nwwz, nog bijna 29 000 meer dan twee jaar eerder.

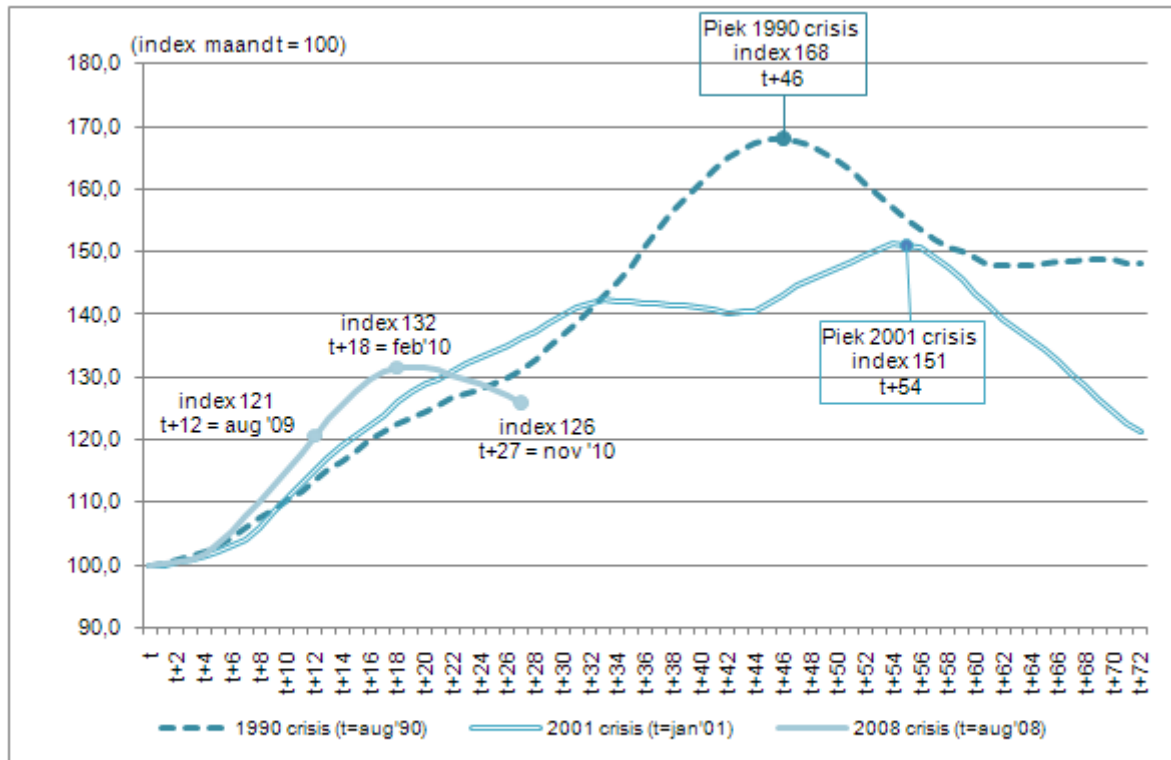
Parallel aan de economische relance, begint dus ook de werkloosheid zich geleidelijk aan te herstellen. Bovendien lijkt de (kortdurige) werkloosheid veel sneller weer afgebouwd te worden dan we zouden verwachten op basis van voorgaande crisisperiodes. We verduidelijken dit in figuur 1 waar we een vergelijking maken van de trendevolutie¹ van de kortdurige werkloosheid in drie crisisperiodes (1990, 2001 en 2008).²

Uit de figuur blijkt dat de kortdurige werkloosheid in de 2008-crisis meteen fors heeft ingezet en na amper één jaar (in augustus 2009) reeds 21% hoger lag dan het precrisisniveau (van augustus 2008). Tijdens de twee vorige crises kwam de werkloosheidsgroei trager op gang en lag de kortdurige werkloosheid na één jaar 'slechts' 14 à 15% boven het precrisisniveau. Anderzijds zijn er indicaties dat ook het keerpunt zich deze keer sneller aandient. In februari 2010, na 18 maanden van werkloosheidsstijging, werd een hoogtepunt bereikt op index 132: de kortdurige werkloosheid steeg tot 32% boven het precrisisniveau uit. De daaropvolgende maand (+19) stellen we een eerste daling vast. Met andere woorden, na anderhalf jaar van stijgende werkloosheid werd het kantelmoment bereikt.

Bij de vorige crisis hield de stijging veel langer aan en liep de kortdurige werkloosheid op tot een significant hoger niveau. Begin jaren '90 was het maar liefst 47 maanden wachten op de eerste daling en liep de kortdurige werkloosheid op tot 68% boven het precrisisniveau (index 168), meer dan het dubbele van de vastgestelde stijging in de 2008-crisis (+32%). Ook tijdens de 2001-crisis steeg de werkloosheid zeer hoog boven het precrisisniveau uit (index 151) en duurde het uiteindelijk meer dan vier jaar voor een structurele daling werd ingezet (+54).

In de 2008-crisis was de werkloosheidsstijging in eerste instantie forsere dan tijdens de vorige crisisperiodes, maar vandaag stellen we vast dat ook de daling zich in een vroeger stadium aankondigt. Of deze remonte ook duurzaam is, zal de komende maanden moeten blijken. Geruststellend is evenwel dat ook de vacaturemarkt zich verrassend snel herpakt. Het herstel van de vacaturemarkt werd reeds na één jaar weer ingezet, tijdens de vorige crisisperiode duurde dit liefst drie jaar. Dit jaar stonden gemiddeld weer meer dan 40 000 vacatures open bij de VDAB, een niveau dat vergelijkbaar is met dat van 2006.

Figuur 1. E evolutie van het trendniveau van de kortdurige werkloosheid in drie crisisperiodes (Vlaams Gewest)

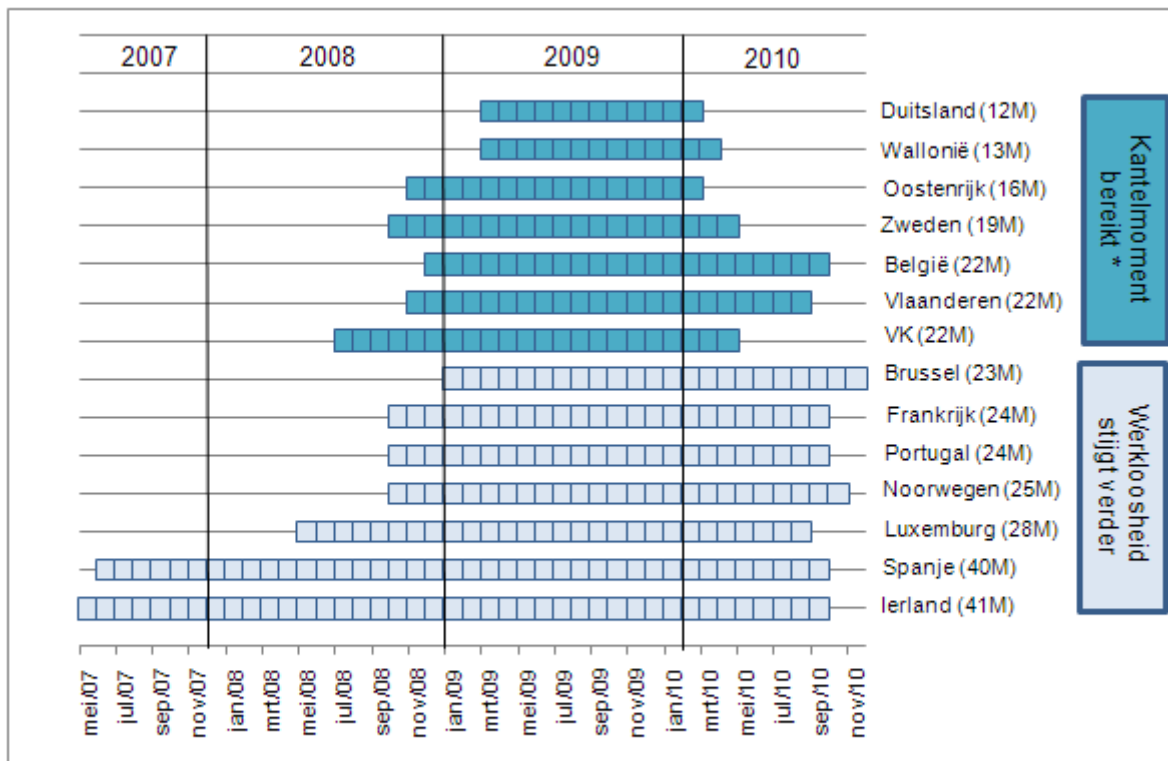
Noot: t = de maand die voorafging aan de eerste toename van het trendniveau van de kortdurige werkloosheid (= precrisisniveau). Het trendniveau is een voortschrijdend gemiddelde van twaalf maanden.

Bron: VDAB (Bewerking Steunpunt WSE / D epartement WSE)

In vergelijking met de vorige crisisperiodes werd het kantelmoment in de werkloosheidsgroei deze keer relatief snel bereikt. In figuur 2 gaan we na hoe Vlaanderen zich hiermee positioneert ten aanzien van de andere gewesten en enkele Europese landen. Hiervoor maken we gebruik van een databank van OECD met administratieve werkloosheidsgegevens. Deze gegevens zijn niet geschikt om landen onderling te vergelijken wat betreft het globale werkloosheidsniveau. De registratie van werkzoekenden in de administratieve databanken is immers afhankelijk van landenspecifieke reglementering en nationale wetgeving. De databank biedt echter wél een interessant perspectief op de trends in de werkloosheidscijfers. Bovendien zijn de gegevens maandelijks beschikbaar en vrij actueel. We maken gebruik van deze administratieve werkloosheidscijfers om landen te vergelijken op de duurtijd van de werkloosheidsgroei. Voor Noorwegen en tien voormalige EU-15 landen hebben we voldoende data om de maandelijks werkloosheidsgroei tijdens de recente economische crisis in kaart te brengen. In figuur 2 verdelen we deze landen en de Belgische gewesten volgens de totale duurtijd van de werkloosheidsstijging tijdens de economische crisis. Deze duurtijd geeft de periode weer tussen de eerste maand dat (het trendniveau van) de werkloosheid begon te stijgen en het kantelmoment waarop de daling opnieuw werd ingezet.

In Vlaanderen steeg het trendniveau van de globale werkloosheid voor het eerst in november 2008. Na 22 maanden van voortdurende werkloosheidsstijging, kende Vlaanderen in september 2010 een eerste daling van de globale werkloosheid. Met andere woorden, de totale duurtijd van de werkloosheidsstijging bedroeg 22 maanden. Voor België en het Verenigd Koninkrijk geldt dezelfde duurtijd. Drie andere landen waar de werkloosheid ook reeds aan het dalen is, zijn Zweden, Oostenrijk en Duitsland. In deze landen hield de werkloosheidsstijging minder lang aan. Vooral in Duitsland werd het kantelmoment snel bereikt, reeds na 12 maanden. De Duitse arbeidsmarkt heeft de crisis dan ook beter doorstaan dan heel wat andere Europese landen. De werkloosheid steeg er tot maximaal 6% boven het precrisisniveau en heeft zich intussen volledig hersteld. Ook in Wallonië bleef de werkloosheidsstijging zeer beperkt en begon de werkloosheid in vergelijking met de andere gewesten veel sneller weer te dalen (na 13 maanden). In de zes andere landen uit de analyse, alsook in Brussel, blijft de werkloosheid vooralsnog onverminderd toenemen. In Ierland en Spanje is dit trouwens bijzonder problematisch omdat de crisis er zich veel sneller vertaalde in stijgende werkloosheid. Halfweg 2007 begon de werkloosheid er al te stijgen en de totale werkloosheidsstijging houdt in deze landen intussen meer dan 40 maanden aan. De werkloosheid ligt er vandaag tot twee (Spanje) en bijna drie (Ierland) keer hoger dan het precrisisniveau.

Figuur 2. Totale duurtijd (aantal maanden) van de werkloosheidsstijging tijdens de economische crisis

* Kantelmoment bereikt: landen / gewesten waar de werkloosheid opnieuw beginnen dalen is
 Bron: RVA, OECD (Bewerking Steunpunt WSE)

Wim Herremans
 Steunpunt Werk en Sociale Economie

Meer analyses over de laatste trends op de Vlaamse arbeidsmarkt in het kielzog van de crisis kan u vanaf vrijdag 17 december raadplegen in het [Tendrapport 2010. De Vlaamse arbeidsmarkt klimt uit het dal](#). Dit tendrapport zal bovendien ook aan bod komen tijdens het [arbeidsmarktcongres van donderdag 16 december '10](#).

¹ De trendevolutie is een voortschrijdend gemiddelde van 12 maanden

² Als vertrekpunt voor de vergelijking nemen we per periode de maand met het laagste werkloosheidsniveau (van de kortdurige werkloosheid), met name de maand die voorafging aan de eerste werkloosheidstoename. Het gaat om de maanden augustus 1990, januari 2001 en augustus 2008. Vanaf dat referentiepunt volgen we de evolutie van het trendniveau maand na maand op. Voor de 2008 crisis hebben we gegevens tot 27 maanden na het startpunt (t+27), de twee vorige crisissen volgen we op tot 70 maanden na het startpunt (t+70).